

(i) Printed Pages: 4

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	0	7	5
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	3
---	---	---	---

B.Ed. 4th Semester

(2040)

READING AND REFLECTING ON TEXT (In all Mediums)

Paper—F-4.5

~~Time Allowed : Three Hours~~

[Maximum Marks : 40

Note: Attempt 50% of Total Questions of Question Paper. Time: 2 Hour
All will carry equal marks. Fraction will be lower digit.
~~will be required to attempt one question from each unit.
Each question carries 8 marks. Unit V will be compulsory
with four short answers type questions. Each question
carries 2 marks.~~

UNIT-I

1. Explain the general principles of language learning. 8
2. Discuss the role of language as a means of construction of reality and gaining experiences. 8

UNIT-II

3. What is the role of tools in language learning ? Discuss questioning as a tool of language learning. 8
4. Explain the role of posture and skills involved in reading. 8

UNIT-III

5. Explain the lexical and literal levels of reading comprehension. 8
6. Differentiate between Extensive and Intensive Reading. 8

UNIT-IV

7. Discuss the evaluation of reading skills w.r.t. time limit method. 8
8. Discuss the evaluation amount limit method. 8

UNIT-V

9. (a) Define Multilingualism. 2
- (b) Define Reflective Reading. 2
- (c) Define Reference sources. 2
- (d) Explain linguistic skills. 2

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— प्रश्नपत्र में 5 यूनिटें (I, II, III, IV, V) शामिल हैं। प्रत्येक यूनिट I, II, III, IV में दो-दो प्रश्न हैं और प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का प्रयास करें। प्रत्येक प्रश्न के 8 अंक हैं। यूनिट V में चार लघुउत्तरीय प्रकार के प्रश्न अनिवार्य है। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं।

यूनिट—I

1. भाषा सीखने के सामान्य सिद्धांतों की व्याख्या करें। 8
2. वास्तविकता का निर्माण और अनुभव प्राप्त करने के साधन के रूप में भाषा की भूमिका की चर्चा करें। 8

यूनिट—II

3. भाषा सीखने में साधनों की क्या भूमिका है ? भाषा सीखने के एक साधन के रूप में प्रश्नावली की चर्चा करें। 8
4. पठन में शामिल आसन और कौशल की भूमिका स्पष्ट करें। 8

यूनिट—III

5. अध्ययन बोध के शब्दिक और शब्दिक स्तरों की व्याख्या करें। 8
6. व्यापक और तीव्र पठन के बीच अंतर करें। 8

ਯੂਨਿਟ—IV

7. ਸਮਝ ਸੀਮਾ ਵਿਧਿ ਕੇ ਸਾਥ ਪਛਣੇ ਕੇ ਕੌਸ਼ਲ ਕੇ ਮੂਲਯਾਂਕਨ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
8. ਮੂਲਯਾਂਕਨ ਕੀ ਰਕਮ ਸੀਮਾ ਵਿਧਿ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ—V

9. (ਕ) ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2
- (ਖ) ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਅਧਯਯਨ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2
- (ਗ) ਸੰਦਰਭ ਸਰੋਤਾਂ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2
- (ਘ) ਭਾਸ਼ਾਈ ਕੌਸ਼ਲ ਕੋ ਸਮਝਾਓ। 2

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ 5 ਯੂਨਿਟਾਂ ਹਨ। (ਯੂਨਿਟ-I, II, III, IV, V) ਯੂਨਿਟ I, II, III, IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 8 ਅੰਕ ਹਨ। ਯੂਨਿਟ V ਚਾਰ ਲਘੂ ਉੱਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਸਧਾਰਣ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 8
2. ਹਕੀਕਤ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ? ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
4. ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਸਣ ਅਤੇ ਹੁਨਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 8
6. ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
8. ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਰਕਮ ਸੀਮਾ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-V

9. (ੳ) ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2
- (ਅ) ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਰੀਡਿੰਗ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। 2
- (ੲ) ਹਵਾਲਾ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2
- (ਸ) ਭਾਸ਼ਾਈ ਕੁਸ਼ਲਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2

2010
B. Ed.-4th Semester
F-4.5: Reading and Reflecting on Text
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 40

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

- *_ *_ *_ -

UNIT – I

- I. “Language as a means of construction of reality and gaining experience”.
Discuss. (8)
- II. Explain any two techniques of multilingualism with suitable examples. (8)

UNIT – II

- III. Explain the development of language and linguistic skills. (8)
- IV. Discuss the significance of cognitive basis of reading. (8)

UNIT – III

- V. Compare intensive and extensive reading with examples. (8)
- VI. Explain the various components of reflective reading. (8)

UNIT – IV

- VII. Explain the evaluation of reading skills with respect to amount limit method. (8)
- VIII. Suggest the remedies for problem faced by children during reading. (8)

UNIT-V

- IX. (a) Name two general principles of language learning.
(b) Define reading ability.
(c) Give the importance of silent reading.
(d) Define reference sources. (4×2)

- *_ *_ *_ -

(Hindi/Punjabi versions enclosed)

नोट: प्रश्न संख्या 9 (भाग-5) अनिवार्य है तथा भाग (1-4) में से एक-एक प्रश्न का चयन करते हुए, सभी में से कुल पाँच प्रश्न करो।

- * - * - *

भाग-1

1. 'भाषा एक, वास्तविकता के निर्माण और अनुभव प्राप्त करने का साधन है।' व्याख्या करें।
2. बहुभाषावाद की कोई दो तकनीकों की उचित उदाहरणों के साथ व्याख्या कीजिए।

भाग-2

3. भाषा और भाषायी कौशल के विकास की व्याख्या कीजिए।
4. पढ़ने के संज्ञानात्मक आधार के महत्व की व्याख्या करें।

भाग-3

5. गहन और व्यापक पठन की उदाहरण सहित तुलना करें।
6. विचारात्मक ढंग द्वारा पठन के विभिन्न अंगों की व्याख्या करें।

भाग-4

7. पठन की मात्रा सीमस अवधि के संदर्भ में पठन के कौशल के मूल्यांकन की व्याख्या कीजिए।
8. पढ़ते समय, बच्चों को पेश आने वाली समस्याओं को दूर करने की विधियों के लिए सुझाव दीजिए।

भाग-5

9. (क) भाषा अधिगम के दो साधारण सिद्धान्तों के नाम लिखो।
 (ख) पठन की क्षमता की परिभाषा लिखो।
 (ग) चुपचाप पढ़ने का महत्व बताओ।
 (घ) सन्दर्भ स्रोतों की परिभाषा।

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

- *_ *_ *-

ਭਾਗ-1

1. 'ਭਾਸ਼ਾ ਇਕ, ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ।' ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਦੋ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਉੱਚਤ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

3. ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵੀ ਕੌਸ਼ਲਾਂ (ਹੁਨਰਾਂ) ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4. ਪੜ੍ਹਣ ਦੇ ਸੰਗਿਆਨਾਤਮਕ (ਬੋਧਾਤਮਕ) ਅਧਾਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

5. ਤੀਬਰ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।
6. ਵਿਚਾਰਾਤਮਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

7. ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸੀਮਾ ਅਵਧੀ (ਸਮਾਂ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਪੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿੱਧੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਸੁਝਾਉ ਦਿਉ।

ਭਾਗ-5

9. (ੳ) ਭਾਸ਼ਾ ਅਧਿਗਮ ਦੇ ਦੋ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
 (ਅ) ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਖਿਮਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।
 (ੲ) ਚੁਪਚਾਪ (ਮੌਨ) ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਸੋ।
 (ਸ) ਸੰਦਰਭ ਸੌਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ।